

ЧЕЗ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ БЪЛГАРИЯ

Инвестиционна програма
2016 - 2019 г.

Екологичен и социален дял
дълидънс

Нетехническо резюме

Юли 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	ВЪВЕДЕНИЕ	3
2	ОБОБЩЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРОГРАМА 2016-2019	5
3	ОБОБЩЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРОГРАМА	7
3.1	ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ	7
3.2	ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО	7
3.3	ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ	8
3.4	ПРИДОБИВАНЕ НА ЗЕМЯ, ПРИНУДИТЕЛНО ИЗСЕЛВАНЕ И ИКОНОМИЧЕСКО ИЗМЕСТВАНЕ	9
3.5	ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО	10
3.6	КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	11
3.7	АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ	11
4	ЗАКЛЮЧЕНИЯ	13

„ЧЕЗ Разпределение България“ АД („ЧЕЗ Разпределение България“ или „Дружеството“) е част от групата на ЧЕЗ в България („Групата“), и започва дейност в страната през 2005 г.

Дейността на дружеството включва (i) експлоатация и поддръжка на електроразпределителната мрежа в западната част на България, в т.ч. електроенергийни системи и над 60 000 км електропроводи с ниско напрежение (НН), средно напрежение (СН) и високо напрежение (ВН), (ii) разпределение на електроенергия и (iii) изграждане на нова електроразпределителна инфраструктура и системи за измерване.

„ЧЕЗ Разпределение“ предоставя посочените по-горе услуги на около 2.1 милиона битови потребители и 250 000 бизнес клиенти в района на западна България на територия приблизително 40 000 км² (територия представляваща 40% от площта на страната, където пребивава 40 % от населението на страната също така).

„ЧЕЗ Разпределение“ в момента изпълнява Инвестиционна програма („Инвестиционната програма“), която включва няколко отделни проекти за обновяване/модернизация, насочени към подобряване на енергийната ефективност на съществуващата мрежова електропреносна инфраструктура и нейната експлоатация като цяло.

„ЧЕЗ Разпределение“ поиска от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР или „Банката“) финансиране за инвестиционната програма. В тази връзка независима консултантска фирма в областта на екологията и социалната дейност извърши преглед от името на Банката на потенциалните екологични и социални въздействия при изпълнението на проектите, свързани с инвестиционната програма. В настоящото нетехническо резюме (НТР) на доклада са обобщени резултатите от прегледа.

В допълнение към това НТР, има също и План за ангажиране на заинтересованите страни (ПАЗС), който може да бъде прегледан на интернет страницата на Дружеството: <http://www.cez-rp.bg/bg/zaklienta/plan.html>

Изготвен е Екологичен и социален план за действие (ЕСПЗ), който включва някои мерки за добри практики, които Дружеството е поело ангажимент да приложи с оглед по-нататъшно подобряване на екологичните и социалните резултати. ПАЗС описва как компанията комуникира с обществеността във връзка с осъществяването на Инвестиционната програма.

Съществува механизъм за получаване и разглеждане на жалби, въпроси, коментари и препоръки от заинтересованите страни. Всички въпроси, коментари или опасения по отношение на инвестиционната програма могат да бъдат представени, както следва:

чрез обикновена поща или лично в: ЧЕЗ Разпределение България АД 1784 София Бул. „Цариградско шосе“ 195	телефонен номер: 0700 10 010 Имейл: question.cezrp@cez.bg интернет портал: http://www.cezrp.bg/bg/za-klienta.html
--	---

„ЧЕЗ Разпределение“ предоставя електроразпределителни услуги на около 2.1 милиона битови потребители и 250 000 бизнес клиенти в района на западна България на територия приблизително 40 000 км².

В момента Дружеството обслужва следните съоръжения:

- 29 км въздушни електропроводни линии с високо напрежение (ВН) (110 kV);
- 33 км подземни преносни линии с ВН (110 kV);
- 17 068 км въздушни електропроводни линии със средно напрежение (СН) (10 и 20 kV);
- 7 311 км подземни електропроводни линии със СН;
- 22 898 км въздушни електропроводни линии с ниско напрежение (НН) (1 kV);
- 9 385 км подземни електропроводни линии с НН;
- 26 подстанции за ВН/СН;
- 15 929 разпределителни станции за СН/НН
- 19 200 трансформатори за СН/НН;
- 2 108 145 монтирани електромери.

През 2008 г. Дружеството инициира програма, насочена към подобряване на преносния капацитет и надеждността на мрежовата инфраструктура. Инвестиционната програма 2016-2019 е неразделна част от настоящата цялостна програмата за модернизация на инфраструктурата.

Инвестиционната програма ще включва обновяване на съществуващите подземни електропроводи за високо напрежение (само в района на София), обновяване/ремонт и изграждане на електропроводи за средно и ниско напрежение, подмяна и обновяване на електрическо оборудване в съоръжения на Дружеството. Инвестиционната програма все още не е дефинирана на ниво индивидуални проекти. Това ще се определя на годишна база въз основа на инвестиционните приоритети и отпуснатия бюджет.

Изграждането на нови електропроводни линии с ВН (110 kV) и на нови въздушни електропроводни линии със СН (10 и 20 kV) не е предвидено като част от инвестиционната програма.

Новите линейни инфраструктурни елементи, които ще бъдат изградени съгласно Инвестиционната програма включват сегменти от нови свързващи подземни електропроводни линии със СН с обща дължина около 30 км на годишна база и въздушни електропроводни

линии с НН с обща дължина около 10 км на годишна база. Те ще бъдат изградени най-вече по протежение на съществуващи пътища/улици, ще се изгради и връзка между тях и новите обекти, които ще бъдат присъединени към електропреносната мрежа (доколкото това е осъществимо по изградените пътищата за достъп).

Дружеството има задължението да придобие част от съоръженията, които оперира, в условията на задължително изкупуване. Това изкупуване се счита за част от Инвестиционната програма за периода 2016-2019. Въпреки че разходите, свързани с Инвестиционната програма (включително задължителните изкупувания) са включени в тарифите за пренос на електрическа енергия за домакинствата, това не е довело до значително въздействие върху достъпността на тези тарифи.

3 ОБОБЩЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРОГРАМА

3.1 ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

„ЧЕЗ Разпределение“ извършва дейности, които се основават на система за управление, акредитирана за качество в съответствие с ISO 9001:2008.

Дейностите на „ЧЕЗ Разпределение“ и изпълнението на инвестиционната програма са в съответствие с българското законодателство. Оценката на екологичните и социалните въздействия, свързани с инвестиционната програма се извършва за всеки проект поотделно съгласно националните регулаторни изисквания, които са приведени в съответствие с Директивата на ЕС за ОВОС.

Бе извършен независим преглед от трета страна на екологичните и социалните аспекти, свързани с предишни и настоящи дейности на Компанията, както и с предложената инвестиционна програма, което е в съответствие с екологичната и социалната политика на ЕБВР. Оценката идентифицира няколко възможности за подобрене, които бяха транспонирани в дейностите, предложени за изпълнение от Дружеството в рамките на ЕСПЗ, както е обобщено в заключителната част на настоящия документ.

3.2 ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО

Основният индикатор за ефективно използване на ресурсите във връзка с дейността на Дружеството са технологичните загуби (11,68 % към днешна дата) при разпределение на енергията. Един от приоритетите на Дружеството през изминалите години беше предприемането на редица мерки, насочени към намаляване на загубите. Това доведе до намаляване на технологичните загуби с приблизително 1.1% през периода 2012-2015 година.

Инвестиционната програма ще доведе до по-нататъшно намаляване на технологичните загуби с 1% за периода 2016 – 2023г.

Предишни дейности (извършвани на съоръжения на Дружеството преди приватизацията) са довели до замърсяване на почвата с масла на 6 обекта. В периода 2006 - 2012 г. е била изпълнена успешно програма за възстановяване на замърсените земи в тези обекти, което е потвърдено от органите по околната среда.

В момента няма данни за замърсяване на околната среда в обекти на „ЧЕЗ Разпределение“. Сегашните дейности обаче са свързани с риск от замърсяване поради разливи от следните потенциални източници:

- Маслонапълнено електрическо оборудване (главно трансформатори), което е в експлоатация, или е демонтирано и се съхранява в обекти на Дружеството;
- надземни и подземни цистерни за масла и съхранение на горива;
- маслонапълнени подземни високоволтови кабели, които са в експлоатация в района на София.

За да се справи с тези рискове, „ЧЕЗ Разпределение“ модернизира зоните за съхранение на трансформатори чрез изграждане на нови маслоустойчиви, бетонни платформи във всички складови обекти и обмисли възможността за подмяна на маслонапълнените подземни високоволтови кабели като част от инвестиционната програма.

Някои други допълнителни мерки за предотвратяване на замърсяването на околната среда бяха идентифицирани като част от извършената екологична и социална оценка, включително:

- осигуряване на бариери (бордове) за ограничаване на разлива върху бетонните платформи за съхраняване на демонтираното електрическо оборудване;
- извършване на проверки на целостта, осигуряване на обваловки за цистерните за съхранение на масла и горива, които са в експлоатация, както и отстраняване на неизползваните цистерни;
- подобряване на управлението и надзора на изпълнителите, които отговарят за отстраняването/подмяната на подземните маслонапълнени електрически кабели;
- по-добри практики за управление на отпадъците.

Тези мерки ще бъдат въведени от „ЧЕЗ Разпределение“ като част от ЕСПЗ.

3.3

ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ

Отговорностите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в „ЧЕЗ Разпределение“ са определени в съответствие с приложимите нормативни разпоредби. Наемат се квалифицирани служители, притежаващи необходимите сертификати, които контролират аспекти, свързани със здравословните и безопасни условия на труд.

Въведени се подходящи процедури, които са в съответствие с промишлените стандарти. Изпълнението на изискванията за ЗБУТ подлежи на периодично отчитане и анализ от ръководството на

Дружеството. Осигурява се обучение на персонала и изследванията на служителите/резултатите от прегледите се документират по подходящ начин. Злополуките на работното място се записват, докладват и разследват в съответствие с регламентите на приложимите национални разпоредби. Статистиката за инцидентите на работното място показва като цяло резултати на средно равнище за сектора в региона.

Един аспект, свързан с електроразпределителните услуги, който има отношение към здравето и безопасността на работниците и общността е излъчването от електрическите и магнитните полета. През 2014 г. въз основа на измерванията, направени в съоръженията на „ЧЕЗ Разпределение“ беше проведено проучване от Министерството на здравеопазването и Националния център за обществено здраве относно излагането на хората на електрически и магнитни полета (ЕМП) в резултат на дейността на „ЧЕЗ Разпределение“. Проучването показва, че стойностите на електромагнитните полета в съоръженията на „ЧЕЗ Разпределение“ са под приложимите прагови стойности.

„ЧЕЗ Разпределение“ идентифицира аварийните ситуации, свързани с дейностите на Дружеството и прилага План за реагиране при аварии в съответствие със съответните нормативни разпоредби.

Оборудването за предотвратяване на пожари и интервенция в „ЧЕЗ Разпределение“ включва, според приложимото във всеки отделен случай, пожароизвестителни системи, системи за откриване на дим и следене на температурата, инсталации за потушаване на пожар, пожарогасители, оборудване за видео наблюдение, противопожарни водни запаси и системи от хидранти.

3.4 ПРИДОБИВАНЕ НА ЗЕМЯ, ПРИНУДИТЕЛНО ИЗСЕЛВАНЕ И ИКОНОМИЧЕСКО ИЗМЕСТВАНЕ

В инвестиционната програма за периода 2016-2019 г. не е предвидено физическо преместване (изселване) на хора.

Инвестиционна програма включва предимно дейности за модернизиране на съществуващата електрическа инфраструктура (модернизиране на електрически станции и трансформатори, обновяване на електропроводи за средно и ниско напрежение). Тези проекти за модернизиране на съществуваща инфраструктура не са свързани с отчуждаване или придобиване на земя.

За изграждането на нови подземни електропроводни линии със средно напрежение (приблизително 30 км на година) и нови въздушни електропроводни линии с ниско напрежение (приблизително 10 км на година), Дружеството предвижда компенсация за ограничаване на

ползването на земята за инсталиране на стълбове и за вещни права (сервитути), върху необходимата земя. „ЧЕЗ Разпределение“ не извършва придобиване на земя за осъществяване на нови проекти, с изключение на тези за подстанции (които обаче не са част от Инвестиционната програма за 2016 – 2019 година).

Собствениците, които ще бъдат засегнати от изпълнението на инвестиционната програма ще бъдат консултирани и ще участват в преговорите и в процедурите за компенсация и постигане на споразумения. Компенсация на собствениците на земя за ограничаване на ползването на земята и за вещните права се предоставя само веднъж (при учредяване на правото) въз основа на независими експертни оценки и преговори между страните. Достъпът и вещните права на „ЧЕЗ Разпределение“ са гарантирани от закона през целия период на експлоатация и се установяват, като се вземат под внимание правните принципи, основани на справедливостта и минималното нарушаване на правото на собственост. Това понастоящем се извършва съгласно процедурата, която е въведена в Дружеството, и е в съответствие с националните разпоредби. Въпреки това, процедурата ще бъде ревизирана по начин, по който да гарантира пълното ѝ съответствие с изискванията на ЕБВР по отношение на оценка на поминъка, възстановяване и мониторинг на поетите ангажименти към собствениците на земя преди и след компенсирането им.

3.5

ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Дейностите на „ЧЕЗ Разпределение“ обхващат територия, която е около 40% от площта на страната (западната част на България) - район, в който се намира обширна мрежа от защитени природни зони. Като се има предвид колко е голяма площта на защитените зони в западна България, е възможно някои елементи на съществуващата електрическа инфраструктура, експлоатирана от Дружеството (напр. участъци от електропроводите за средно и ниско напрежение) да се намират на територията на защитените обекти.

Дружеството посочи, че в новата инфраструктура няма да има изграждане на елементи в границите на „Натура 2000“ или други защитени обекти, като част от инвестиционна програма за периода 2016 - 2019 г. Въпреки това не може да бъде изключено извършването на строителни работи във връзка със съществуващата инфраструктура в границите на защитените обекти (например, ремонт или обновяване на електропроводи за средно и ниско напрежение).

Точна информация за съществуващите съоръжения, които се намират в защитените зони липсва към днешна дата. С оглед разрешаването на

този проблем, „ЧЕЗ Разпределение“ ще актуализира картографирането в ГИС на своята инфраструктура, за да включи информация за защитените природни зони и да идентифицира своята инфраструктура, разположена на територията на тези защитени обекти. Това ще се извърши в рамките на ЕСПЗ, който ще бъде реализиран от Дружеството.

За всички строителни работи във връзка с електрическата инфраструктура в природните зони, Дружеството ще извършва оценка на свързаните с дейностите въздействия, ще определя необходимите мерки за смекчаване на въздействията, които да бъдат приложени, и ще проверява тяхното изпълнение в хода на реализация на проектите.

Мерките за най-добри практики в опазването на биоразнообразието, прилагани от „ЧЕЗ Разпределение“, включват изпълнение на програма за намаляване риска от токов удар за птиците при контакт с електропроводите със средно напрежение, които се експлоатират от Дружеството. Програмата се състои в монтиране на изолатори върху електропроводите в близост до стълбовете и повдигане на щъркеловите гнезда чрез инсталиране на изкуствени платформи (повдигачи) върху стълбовете, които осигуряват защита на птиците срещу случаен контакт с електрическата мрежа.

3.6 *КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО*

Като се има предвид естеството на дейностите включени в инвестиционната програма, потенциалният риск от засягане на неизвестни обекти на културното наследство е минимален, въпреки че не може да бъде изключен. Извършва се скрининг за потенциални въздействия върху културното наследство, като част от процедурата за разрешаване на строителните работи; изисква се от съответните органи, които отговарят за съхраняване на културното наследство одобрение за всеки отделен случай на проектите, които ще бъдат реализирани.

С оглед преодоляване на потенциалните неблагоприятни въздействия върху културното наследство, „ЧЕЗ Разпределение“ и строителните предприемачи, които извършват строителни работи, включващи изкопни дейности, ще прилагат процедури, в които са разписани действията, които следва да се предприемат своевременно при попадане на случайни археологически находки, и това е в съответствие с нормативните изисквания и общата добра практика.

3.7 *АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ*

Включването (ангажирането) на заинтересованите страни се координира от Отдел „Връзки с обществеността“ и Отдел „Обслужване на клиенти“ на „ЧЕЗ България“. Като заинтересовани страни към

Инвестиционната програма 2016-2019 г. бяха идентифицирани групи и лица, които могат да бъдат потенциално засегнати от изпълнението на програмата или могат да оказват влияние върху програмата. Тук са включени местни, регионални и национални органи, местни общности, в т.ч. ромски общности; ползватели на земя; НПО; независими експерти; лидери, формиращи общественото мнение; широката общественост; медиите; потребителски организации; бизнес и браншови организации; други дружества в Групата на ЧЕЗ; вътрешни заинтересовани страни (служители, изпълнители, големи доставчици на оборудване).

Дружеството изготви и ще разпространява и прилага Програма за ангажиране на заинтересованите страни (ПАЗС), която определя начина, по който Дружеството ще комуникира и взаимодейства с всички заинтересовани страни в хода на изпълнение на инвестиционната програма.

ПАЗС е публично достъпен документ и също така в него е включена процедура за подаване на жалби, която е формулирана от Дружеството, за да се даде възможност на обществеността да изразява всякакви коментари, опасения и констатации, свързани с инвестиционната програма.

Дейностите на Дружеството и изпълнението на инвестиционната програма се извършват в съответствие с националните разпоредби.

Беше направен преглед на потенциалните екологични и социални въздействия, които могат да възникнат при изпълнението на програмата. В резултат на извършения преглед, бяха идентифицирани няколко възможности за подобрене и бяха препоръчани мерки за добри практики с цел да се гарантира съответствие с изискванията за изпълнение на ЕБВР, които отразяват стриктни международни стандарти.

За да се улесни осъществяването на тези мерки за подобрене, в хода на изпълнението на инвестиционната програма, ще бъдат използвани следните инструменти:

- Екологичен и социален план за действие (ЕСПЗ), който представлява пътна карта за осъществяване на основните екологични и социални дейности, необходими за инвестиционната програма; и
- План за ангажиране на заинтересованите страни (ПАЗС), който определя начините за комуникация между Дружеството и заинтересованите страни, включително и процеса за разглеждане на обратната връзка, настроеността и нагласите на обществеността по време на жизнения цикъл на инвестиционната програма.

Основните действия, които Дружеството трябва да изпълни в рамките на ЕСПЗ включват:

- Определяне и прилагане на процедури за справяне с екологичните и социалните аспекти, свързани с дейности на Дружеството, които включват, но не се ограничават до управление на отпадъците; управление на разливите; заустване на отпадни води; шум; оценка на екологичните и социалните въздействия, свързани с проектите, реализирани от компанията; управление на околната среда и надзор на изпълнителите и др.
- Мерки за подобряване на управлението на потенциалните разливи на масла в обектите на Дружеството и при изпълнението на проекти, които създават подобни рискове.
- Преглед на международно признати процедури по „Придобиване на права на собственост в енергийни проекти“ и приложение на всички изменения необходими за постигане на пълно съответствие с PR5 на ЕБВР в допълнение на националните регулаторни изисквания. Дефиниране на подходящи мерки за избягване, а

където не е възможно, за минимизиране на принудително придобиване на земя при реализирането на нови проекти (включително при процеса на избор на трасе и проектиране на нови електропроводи), ограничения в използване на земята, както и потенциални въздействия върху препитанието на населението.

- Прилагане на план за управление на отпадъците.
- Измерване на електро-магнитни полета на подходящо разстояние и документирането му, като доказателство за това, че оперативната дейност на Компанията не е свързана със здравословни рискове и рискове за безопасността произтичащи от експозиция на електро-магнитни лъчения.
- Предвиждане на процедури свързани с откриване на находки на културното наследство чрез разработване и осъществяване на Процедури в случай на откриване на находки.
- Идентификация на съоръжения на Дружеството, разположени в защитените зони и прилагане на процедурите за управление, насочени към смекчаване на потенциалните въздействия от всякакви дейности, извършвани във връзка с инфраструктурата в тези зони.
- Идентифициране на уязвими семейства/домакинства с ниски доходи и значителни трудности при плащане на сметките за ток, чрез сътрудничество с държавните институции. Предвиждане на социално-икономически мерки за подкрепа на тези семейства, които да бъдат дефинирани и приложени с приоритет.
- Въз основа на наскоро прието стратегическо управленско решение на Компанията намиране на техническо решение за по-рисковите региони и разработване на средносрочен до дългосрочен план за инсталиране на всички електромери на една и съща височина, „умни“ електромери и други подходящи мерки.
- Осигуряване на публично оповестяване на инвестиционната програма чрез прилагане на План за ангажиране на заинтересованите страни (ПАЗС) позволяващ вземане под внимание на обратната връзка, настроенията и нагласите на заинтересованите страни в хода на изпълнението на програмата.

